

**R. P. Ildephonsi Peñafiel E' Societate Jesu, Quondam In
Cusquensi Collegio Sacrae Theologiae Primarij
Antecessoris ... Theologia Scholastica Naturalis**

Peñafiel, Alonso

Lugduni, M.DC.LXXIIX.

5. Vltimum Argumentum ponitur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95892](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95892)

realiter; ita esset convincendus. Aptitudo ad existendum realiter convenit enti actualiter, & essentiali; sed chimæra non habet aptitudinem ad existendum realiter; ergo chimæra non est ens reale; quia implicat, quod sit aliquid ens reale, sine illo, quod actualiter, & essentialiter includit. Tunc sic argumentor: ens reale datur in substantia sine inaleitate, & in accidente sine perfectitate; ergo inaleitas, nec perfectitas non est de conceptu essentiali entis, nec illam includit actualiter, & essentialiter.

46 Et si dicas, quod inaleitas non est de conceptu entis, quod est in substantia, sed est de conceptu entis, quod est in accidente.

47 E contra est, quia etiam qui diceret ens reale esse in chimæra, posset dicere, quod aptitudo ad existendum realiter est de conceptu essentiali entis realis, quod datur in ente existente realiter, & quod non est de conceptu essentiali entis realis, quod datur in chimæra, quia illud prædicatum limitatur à subiecto iuxta propriam naturam subiecti; sed ex eo omnes Doctores colligunt evidentem in chimæra non esse ens reale, quia non est in illo aptitudo ad existendum realiter, quia nulla res potest dari sine sua essentia: ergo similiter colligitur evidenter, vel quod perfectitas non sit de conceptu essentiali entis realis, quandoquidem ens reale reperitur in accidente sine perfectitate, vel quod accidens non est ens reale, quia non habet in se perfectitatem, quæ est de conceptu essentiali entis realis.

SVBSECTIO V.

Vltimum argumentum ponitur.

48 Si illi modi continerentur actu in ente velut rationes constituentes ens continerentur, vel ut dividentes illud: Non primum; quia impossibile est, vnum ut vnum modis, seu differentijs oppositis constitui; sed ens est vnum simpliciter præcisum, ut supra probavimus; ergo. Item, quia illud, quod est prius alio, non potest constitui ab illo, respectu cuius est prius, prius enim non dependet à posteriori; & in constitutivis datur circulus vitiosus; nam quod constituit ut prius, vere constituit posterius: ergo si iterum posterius constituit prius, de primo ad vltimum idem à se ipso constitueretur; sed ens est prius modis per se, & in alio, nam isti modi sunt entia: ergo non constituitur illis. Minor sic probatur, quia quod est vniuersalius respectu particularis, est prius particulari; sed ens est vniuersalius respectu perfectitatis, & inaleitatis; nam illud est vniuersalius, quod multis communicatur, id est, illi particulari, & alijs; sed ens communicatur perfectitati, & inaleitati, & cui convenit inaleitas, convenit esse ens, & idem est de perfectitate: ergo ens est illis vniuersalius.

49 Nec etiam potest dici secundum; quia iam ille conceptus entis actu esset divisus in duos, & ita ille conceptus non esset vnus, cuius oppositum supra probavimus. Et nunc vergetur. Interrogando, quid sit actu includere illos duos modos: Aut enim est, quod in re ipsa, communis ille conceptus entis actu includat in rebus illis, in quibus existit, illos modos: Aut est, quod in ente, seu in conceptu illo obiectivo ut præcisè terminante talem conceptum formalem, includantur actu illi modi oppositi: Primum horum est verum: sed

non est ad rem; quia hic conceptus obiectivus consideratur ut præcisus, & adequatus conceptui formali entis ut sic, & non secundum totam realitatem, quam in re habet in omnibus inferioribus, hoc enim modo conceptus entis nec præcisus esse potest, neque vnus, cum includat actu totum id, quod ad distinctionem omnium generum, & conceptuum est. Nec proprie, ac vere dici potest conceptus entis ut sic, sed potius plures conceptus omnium entium secundum totas realitates eorum, à quibus conceptus præcisus entis, re ipsa non distinguitur. Et sicut non valet bene: Homo ut sic includit actu Petrum, & Paulum, quia conceptus obiectivus hominis prout in re ipsa existit, realiter ipsa individua includit; imo non est aliud præter illa; nec magis distinguitur in re homo à suis individuis, quam ens à substantia, & accidente; valde autem improprie propter hanc causam dicitur hoc: ergo similiter falsum dicemus, esse accidens, & substantiam actu in ente ut sic propter illam identitatem realem.

Loquendo autem de conceptu entis præciso in se alio sensu, qui magis est ad rem, falsum est dicere, includere actu modos oppositos inferiorum generum, quia ut sic solum includit id, quod representatur per conceptum formalem eius; sed per illum non representantur hi modi, neque expresse, ut patet, neque confuse, ut supra primo argumento, & confirmatione vltima demonstravimus. Et etiam, quia intellectus ut sic concipiens nihil horum percipit, ut ex dictis, & ex ipsa experientia patet; non enim alia ratione homo dicitur non includere actu individua; sed potentia tantum, nisi quia ut representatur per conceptum formalem præcisum hominis, non considerantur in illo aliqua individua; sed solum ratio hominis.

Vergetur amplius, si ens contineret actu substantiam, & accidens, hoc nomen ens simul significat, & accidens, & substantiam: sed hoc est falsum: ergo. Maior est evidens, quia hoc nomen significat ens, & quidquid actu continet ens; (sicut hoc nomen homo significat hominem, & quidquid actu continet ille;) sed actu continet substantiam, & accidens: ergo. Minor sic probatur, quia sicut voces exprimunt conceptus formales entis; ita etiam immediate significant obiecta, quæ per huiusmodi conceptus immediate representantur; nam in tantum deserviunt ad exprimendos conceptus, in quantum illud ipsum, quod conceptus naturaliter representant, voces ex impositione significant; & ideo vox interdum in communi imponitur, quia conceptus, quem exprimit, communis etiam est: ergo illud etiam, quod est immediatum obiectum formalis conceptus, est mediatum significatum vocis adæquate illi conceptui, huiusmodi autem est hoc ens respectu conceptus formalis, (ens dico in communi.)

Quod sic amplius declaratur. Quia hæc vox 52 ens ita significat plura, ut ex vnica, & prima impositione illa omnia comprehendat: ergo signum est non significare illa immediate, sed medio aliquo conceptu obiectivo communi omnibus illis. Antecedens patet ex differentia inter significationem huius vocis, & aliarum, quæ per solam proportionalitatem, vel extrinsecam habitudinem ad vnum analogam sunt; nam in cæteris semper vox ex primæva impositione significat vnum tantum; postea vero per metaphoram aliquam

translata

Quæst. VIII. Quomodo contrahatur, &c. 185

translata est ad significandum aliud; unde fit ut immediate significet utrumque quasi duplici impositione, & significatione, in quo cum aequivoce convenit; solumque differt, quod in aequivoce utraque impositio est æque prima, & non manata ab altera, sicut in prædictis.

53 Exempla sunt sanum, & etiam à multis afferuntur risus, qui ex primæ impositione solum significat risum hominis; postea vero translata est ad significandum agri amœnitatem; at vero nomen ens ex propria, & primæ impositione habet communem significationem omnibus entibus, ut patet. Tum ex communi usu, & apprehensione talis vocis; Tum ex formali significatione illius, quod est esse, quod de se commune, & intrinsicum est omnibus rebus entitatibus. Consequentia prima clara est. Vna vox non potest ex vi unius impositionis significare plura ut plura, sed ut sunt aliquomodo unum, & ideo de ratione vocis communis est ut saltem secundum rationem, & in ordine ad conceptus, quos voces expriment, non significant immediate plura ut talia, sed ut unum; nam propter hanc immediatam significationem rationis communis entis potest propriissime ens esse medium in syllogismo, & distribui dicendo: omne ens est verum, sed homo est ens; ergo, & dividi in substantiam, & accidens, non enim sola vox ibi dividitur, sed etiam ratio essentialis utriusque significata per vocem.

54 Item fit comparatio dicendo: Hoc ens est perfectius alio, & sic, ut experientia constat, auditio nomine entis, certum est aliquid nos concipere, & non substantiam, neque accidens; dicere enim non possumus, nos sentire in vocis conceptu, quia id est contra experientiam; alium enim conceptum format, qui scit vocis ens significationem, quam qui ignorat; hic enim concipit vocem, & ibi sistit, vel dubitat, quid ea voce significetur; ille vero præter vocem concipit rem significatam, & de significatione nullo modo dubitat, & tamen non concipit substantiam, neque accidens; imo de quadam re cognoscit evidenter esse ens, & vere esse, & dubitat an sit substantia, vel accidens; nam de relatione cognoscimus evidenter esse ens, & tamen dubitamus, an sit substantia, vel accidens; imo falso asseritur ab aliquibus esse substantiam; ergo hæc vox ens habet aliud immediatum significatum, quod sit quedam ratio communis, ubi nulla ratio inferior actu continetur.

55 Ultimo sic probatur, quia ens est simpliciter præcisum, & unum, ut probatum manet *quæstione præcedenti*, quia omnis ratio convenientiæ præcinditur simpliciter à differentiis, sicut videre est in Deo, respectu personalitatis, & in substantia respectu corporeitatis, & spiritualitatis, & in animali respectu hominis, & equi; sed illud, quod est simpliciter præcisum ab aliquo, & unum simpliciter per illam rationem, non potest esse simul propterea præcisum coniunctum cum illo, à quo præcinditur, quia quod est præcisum, est cognitum sine illo, à quo præcinditur; & quod est unum, non potest continere actu differentias oppositas in se; quando autem aliquid continetur in aliquo actu, quatenus obiectum est cognitionis, cognoscitur cum illo, vel in illo, siquidem continetur cognoscitive, id est, per cognitionem, & ex vi illius; ergo non præcinditur, quod iam ut præcisum supponitur, unde præcinditur, & non præcinditur.

R. P. Ideph. de Peñafiel, Theol. Schol. Tom. I.

SECTIO VLTIMA.

Argumenta adversaria solvuntur.

Ad primum nego maiorem; nam animal identificatur realiter cum rationali, & nihilominus non continet actu rationale per vos, quia, ut bene ait P. Suarez, non debet argui à modo concipiendi nostro ad rem ipsam ut est à parte rei, & ideo licet à parte rei identificetur una ratio cum alia, potest ita concipi, ut una non includat aliam ratione distinctionis virtualis, quæ datur inter ipsas, ut videre est in specie, quæ concepta secundum rationem communem in dividuis, non includit differentias individuales etiam si habeat identitatem cum illis. Ad probationem nego antecedens; substantia enim non ideo continet actu perfectitatem, quia identificatur cum illa, sed quia essentialiter constituitur ab ipsa, & quia est de definitione quidditativa illius; ac proinde non potest præcindi ab illa.

Ad secundum respondetur distinguendo Maiorem: omne, quod est ens sub communi ratione entis concedo; omne, quod est ens particulare, seu differentia entis nego.

Ad tertium nego Maiorem. Ad probationem Maioris, distinguo Maiorem; distinguetur tanquam includens ab incluso, absoluta distinctione nego Maiorem; distinctione per maiorem expressionem ex parte perfectitatis concedo Maiorem. Itaque licet substantia includat perfectitatem, quam non includit ens, nihilominus hæc inclusio non est alicuius formalitatis, quæ distinguitur absolute ab ente, sed solum formalitatis, quæ magis exprimit ens, ut patebit ex dicendis *quæstione sequenti*.

Ad confirmationem, distinguo Maiorem: si ens non includeret actu totum, quod actu dicit substantia, &c. si illud, quod non includit ens, & includitur in substantia, ita distingueretur ab ente, ut excluderet à suo conceptu ipsum ens, concedo; si id, quod non includit ens, & includitur in substantia, non distinguitur ab ente adæquate, sed solum per maiorem expressionem nego; quod contingit in præsentī casu, & ideo substantia non est proprie composita ex ente, & perfectitate; neque est resolvable in duos conceptus. Exemplo manifestissimo declaratur. Persona divina non dicitur proprie composita adhuc per rationem, quia licet persona præter divinitatem dicat relationem, nihilominus personalitas non distinguitur à divinitate, ita ut excludat ipsam divinitatem à suo conceptu, sed potius includit illam; unde magis exprimit divinitatem, & sic distinguitur ab illa per maiorem, & minorem expressionem. Quæ distinctio tollit compositionem personæ; quia ad propriam compositionem requiritur, ut extrema illa, inter quæ datur unio, distinguantur ad invicem distinctione excludentis ab incluso, eo modo quo animal, & rationale distinguuntur. Tunc sic: In præsentī dubio, licet substantia includat perfectitatem, quæ non includitur in ente, nihilominus talis perfectitas non excludit à suo conceptu ens, sed potius includit in ipso rationem essentialē entis, & solum distinguitur à tali ratione, per maiorem expressionem; ergo ratione talis distinctionis non potest dici substantia propria composita, nec illa potest resolvī

A a in